

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեքարթի եւ Շաբաթ օրերն : — տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 400 դրուշ արծաթ : — վեցամսեայն 50 . — Գաւառաց համար 115 դրուշ : — վեցամսեայ 60 . — Ծանուցման տողը 5 դրուշ :

ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ԳԱՓԱՄԱՋԵԱՆ

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել :

Ա. Արտոնատէր և Տնօրէն
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Էսկի Զապթիյէ Ճառտէօի
Նշան էֆ. Պէրպէրեանի Տղա-
բանն :

Խմբագրութեան յանձնուած
գրութիւնք ետ չեն տրուիր :

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ

40 ՓԱՐԱ

Հ Ա Ն Դ Է Ս

ՓԱՐԱ 40

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն ԵՒ Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Վ Ա Ն Ն

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ազգային տեսութիւն (Ազգային Հիւանդանոց) — Հաշիւ — Ժամանում — Նամակ — Բըն նութիւնք Ազգային վարժարանաց — Խընդալ սիրողներու համար — Ա կէ անկէ — Հարիւր հոգի մէկ Ծաղիկ — Ծանուցմունք :

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Տ Ե Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն Հ Ի Ի Ա Ն Դ Ա Ն Ո Ց

Գ Ն Ե Ն Ի Ն Ե Ր Գ Ե Ր Գ Ն Ե Ն Ի Ն Ե Ն
Կ Ի Ք Է

Մեր այս աւուր Ազգային Տեսութիւնը կը նուիրենք Հիւանդանոցի, այն Հիւանդանոցի կըսենք, որ մեր Ազգային միակ բարեպաշտական հաստատութիւնն է :

Ազգի մը միսթարութիւնը, փառքը, մեծութիւնը և նորա առաքինութիւնը կը փայլին իւր բարեպաշտական հաստատութիւններով :

Արդ, ազգ մը որ զօրկ է բարեպաշտական զգացումներէ, խնամք և հոգածութիւն չտանիր իւր կարօտեայ հիւանդ, որը, անկար և տառապեալ ազգակցաց, բնաւ չկրնար պարծիլ իբր քրիստոնեայ, բարոյականացեալ և քաղաքակրթեալ մի ազգ :

Չկրնար ըսուիլ թէ մեր Ազգն զօրկ է այդ յատկութիւններէ, վասնզի ա-

տոնք քրիստոնեայ Հայ-ազգին բարոյական առաւելութիւնքն եղած են, և եթէ երբէք տակաւ նսեմանան նոյն յատկութիւնք, յանցանքը իրենը չէ երբէք, այլ — ներուի մեզ ըսել — եկեղեցականաց է, որ կը թերանան իւրեանց նուիրական պարտականութեանցը մէջ և չեն տընիր վառ ու կենդանի պահելու համար ժողովրդեան սըրտին մէջ ոգի բարեպաշտութեան և ազնիւ զգացում գթութեան, որ հիմն է Գրիստոնէութեան :

Ազգ. Հիւանդանոցի վերայնութեան ձեռնարկուած է մէկուկէս տարիէն ի վեր, բայց նշմարելի է որ մեր յարգելի եկեղեցական Հարք չունեցան մի գործօն դեր սոյն ազգային հիմնարկութեան մեծ գործին մէջ ոչ նիւթապէս և ոչ բարոյապէս, մինչդեռ իւրեանց նուիրական պարտաւորութիւնն էր որպէս զի իւրաքանչիւր թաղի քարոզիչ և գաւառի Առաջնորդ ինք տալով առաջին օրինակը՝ յորդորէր և քաջալերէր սկսեալ ի մեծատունէ ցըմչակն մասնակցելու համար սոյն մեծագործութեան, որ փառքն է ընդհանուրի :

Եւ ինչո՞ւ թերանայ այս մասին — երանի՜ թէ նուազ թերանար իւր ուրիշ անհրաժեշտ պարտականութեանցը մէջ — քանի որ այսպիսի փառաւոր և մեծագոյն դէպք մ'հարիւր տարին

հազիւ միանգամ կը պատահի, և մարդ յոյժ երանելի համարելու է զինք որ իր օրով տեղի կունենայ այս դէպք ու ինք ալ մասնակցելու փառքն և միսթարութիւնը կունենայ, և երանի՜ աւոր որ կունենայ :

Բայց այդ երանութիւն մանաւանդ անոր համար է. որ առանց ըստ պատելու որպէսզի հրաւեր ընդունի ի մասնակցութիւն. ինք կը փութայ մասնակցիլ անսալով իւր սրտի գթութեան ձայնին և զգացման, քան թէ կարողութեան որ այսպիսի արտասովոր պարագայից մէջ ոչ նկատողութեան կ'առնուի և ոչ ալ կը բաղդատուի այլոց վիճակին հետ, վասնզի սիրան է որ կազդէ և զգացումն է որ կ'առաջնորդէ :

Մարդ միլիոնատէր կը լինի. բայց չունենար ոչ գած սիրտ և ոչ ազնիւ զգացում. մինչդեռ անգին ալ կան շատեր որ թէպէտ համեստ կարողութեան տէր են. սակայն այսպիսի դէպք կը հետեւին իւրեանց սրտին և զգացման ցը. քան թէ անտարբեր մեծատունի, որ բարեպաշտական գործոց նպաստելէ բողջը հաճոյք չզգար, կամ թէ ըսինք՝ զայդ քան չզգարու հիւանդութեան ենթակայ է :

Բնական է զի այդ կարգի անձնաւորութիւնք օրինակելի չեն, բայց օրինակելի են այն Հայ մեծատունք. որ չբաւականանալով նուիրել միակ բա-

րոյական աշխատութիւնն, կը նուիրեն նաեւ հազարաւոր օսկիներ:

Արդեօք չկա՞ն ի գաւառս դիւրակեաց ազգայիններ որ սիրաւ և զգացում ունենան մասնակցելու համար Հիւանդանոցի վերաշինութեան գործին ծախուցը:

Անշուշտ կան, և եթէ հազարաւորք չկան, հարիւրաւոր կրնայ գտնուիլ սակայն ցարդ չիմացանք ի գաւառս բնակեալ դիւրակեաց ազգային մը որ բարեհաճութիւն ունենար ի նպաստ ոոյն մեծ գործին գումար մը զրկելու. և եթէ ինք չէ զգացած զայդ բան և չէ խորհած, չկան արդեօք ի գաւառս եկեղեցականներ որ յիշեցնեն թէ՛ հաճի ազաներ, դուք ալ օգնեցէք ձեր կարողութեան չափովը Ազգային Հիւանդանոցի վերաշինութեան, վասն զի մեր զարիւյ ախպրտանք երբ խուրպէյթը հիւանդանան, հոն կը տարուին, հոն կը հանգչին և հոն կը դարմանուին ու կը խնամուին, հոն, որ Ազգին տունն է և պարտք է որ մենք ալ ունենանք ազգային չորպային մէջ մաշտանօք:

Եթէ այսքան պարզ ներշնչութիւն ազդելու չափ կարողութիւն ունեցող եկեղեցականներ կը պակսին ի գաւառս, ապաքէն, դժուար չէ գուշակել թէ օրպիսի դրութեան մէջ կը գտնուին մեր Հայաբնակ գաւառներն:

Շատ բան կրնանք գրել այս առթիւ և խիստ արդար դիտողութիւններ ընել, բայց ուրիշ առթի թողով խօսիլ այս խնդրոյ վրայ, կ'առաջարկենք որպէս զի եկեղեցական Հարց թերին լրացունեն գէթ ազգային թերթեր, որ ինչպէս ուրիշ ազգային — եկեղեցական խնդրոց առթիւ, նոյնպէս և այս մասին լրացնեն 'ոցա թերթին' ի պարտաճանաչութիւն, հրաւիրելով զգաւառացի ազգայինս:

ՀԱՇԻԻ

Անցեալ հինգշաբթի օր Տնտեսական խորհրդոյ Ատենապետ Աղնուա Միհրան էֆէնտի Սէթեան Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակն երթալով մանրամասնաբար քննեց մատակարարութեան տուժարներն և իւր ու Տընտեսական խորհրդոյ կատարեալ գո-

հունակութիւնն յայտնեց թէ բարեջան Հոգաբարձութեան և թէ Ընդհ. Համարակալ Թնկրեան Գրիգոր էֆէնտի վասն հաշուց կանոնաւորութեան և տուժարաց կանոնաւորման:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Տրպիզոնի նշանաւոր ազգայիններէն առաջնակարգ սեղանաւոր Աղնուա Գաբրիէլ Պալարեան էֆէնտի մայրաքաղաքս եկած է:

Հաճութեամբ կը հրատարակենք հետեւեալն յայտնելով մեր խորին ցուր Մանգումէի Կարնոյ թղթակցին մէկ յօդուածին վրայ, յորում վերաւորած է Կարնոյ Պատ. ազգայնոց զգացումն և չէ խղճած հարուածելու Սանասարեան բարեհամբաւ վարժարանն և նորա բարեջան պաշտօնէութիւն, որ ըստ հիմնադիր-Բարերարին՝ Վսեմ Աղա Մըկրտիչ Սանասարեանցի միակ արդիւնաւոր կրթական հաստատութիւնն է եղած ի Հայաբնակ գաւառս:

Ն. Ա. Մ. Ա. Կ

Խմբագիր Տէր. Մանգումէ պատուական թերթի 6339 և մարտ Ա թուոյն մէջ նկարագիր մը ընթերցայ ի մասին Սանասարեան բարեհամբաւ վարժարանի և իւր պաշտօնէից:

Եթէ Կարնոյ և Սանասարեանի՝ այս երկու նուիրական անուններն ի մի խառնուած չլինէին, չէր արժեր պատասխանել այնպիսի գրուածոյ մը, որոյ հակասութիւնքն ու մանաւանդ թշնամական ոգին ակներեւ են, հաստատենք:

Ի սկզբան անդ վարժարանի դասարանք, թանգարան, արհեստարան, որոնք կը գովասանուին իբրեւ ճոխազարդ, այլ ոչ հիւրանոցն, որ չունի եղեր միւսներուն չափ պերճափառութիւն, սակայն այս յիշատակութիւն ինչ յարաբերութիւն ունի, ինչ որ ըստայդ եւս չէ վարժարանին կանոնաւորութեանն ու յառաջադիմութեան:

Վարժարանի կարգապահութիւնն եւս գովասանօք յիշատակութենէ մը մը յետոյ՝ յօդուածագիրը կը յաւելու:

«մէկ երկու դասարանաց դասերն ՓԱԿ էին և հետեւաբար մուտքն արդիւեալ, զի դասախօսութիւն կար»: Ահաւասիկ դիտողութիւն մը՝ ծաղրելի, եթէ ոչ չարամտական, զի աշխարհի համայն վարժարանաց դասարանք ուր դասախօսութիւնք կը լինին, բայց չեն երբէք անխտիր դեռ և ամէն այցելուի առջեւ: Կերեւի թէ յօդուածագիր մեր այցելուն դասախօսութեան սիրահարներէն լինելով, զայրացած է վարժարանի դասախօսի այս տնօրինութեան դէմ:

Այս գովեստիւ կը յիշուին դպրոցական նախընթաց տարւոյ քննութիւնք, այլ սակայն ծախսն արդիւնքին անհամապատասխան կը կարծէ յօդուածագիրն, առանց զօրաւոր փաստեր ի մէջ բերել, զոր ջրել գուցէ դժուարին լինէր. եթէ Սանասարեանի զոհողութիւնք հակառակը ցարդ չվկայէին:

Ահա այսքան են վարժարանի նքկատմամբ խճրճութիւնք, իսկ պաշտօնէից նկատմամբ, յօդուածագիրն ի դիմաց Կարնեցոց խօսք առնելով և աւելի Կարնեցոց պատուոյն դպչելով քան պաշտօնէից, կսկսի թուել թէ Կարնեցիք ինչ թէ Սանասարեանի պաշտօնեայք կամ սանք չուայլութեանց օրինակ եղած են, կրսնն թէ ձրիավարժք սնտի պատճառանօք հետզհետէ վարժարանէն կը ճամբուին, կրսնն թէ աշակերտք ի զբօսանս խնամիներու բարեկենդանական հանգիսից կը պատրաստուին, և թէ պաշտօնեայք Կարնոյ տգեղ սեռին հետ տեսնուելէ կը քաշուին: Եւ որպէս զի Կարնեցոց ի գըլուխ կուտէ իւր մեղաց ծանրութիւնն, յօդուածագիրն հուսկ ուրեմն կը յաւելու թէ «Կարնեցիք բամբաստողներ են . . . »:

Այս յօդուածագիրն կերեւի թէ այնպիսիներէն է, որք կուզեն ազգին դատարարաններն ու աշխատաւորներն մուրացկան պապուկներու պէս քղանձոյէզ լինին թաղականաց կամ մենծ աղաներու, փողոցներու մէջ կամ այլուր երեւին սնտի զգեստներով և գլխիկոր: Սոցա ծանր է ոչ թէ տեսնելը, այլ լսելն իսկ թէ ազգի մը մեծութիւնն ի գաղաթնակէտն յայնժամ կսկսի հասնիլ, երբ իւր դատարարակք

ու աշխատաւորք կառքով կը պտտին և փառօք կապրին. վկայ լուսաւորեալն Եւրոպա, այնպիսիք որ սոցա լուսաւորութեան բարերար ազդեցութեան կը մաքաւին, յաճախ ամենուրեք բան ու գործ ըրած են պաշտօնէ ից անձնական կեանքը խմբել և մուրքել, որպէս զի միամիտ ժողովուրդն որսան ի շնորհս գայթակղութեան և հարուածեն անուղղակի լուսաւորութիւնը, այսօրինակ էին և իրեայք որ Քրիստոսը կը բամբասէին թէ ահա այս կերող և արեցող, բարեկամ մեղաւորաց և մաքսաւորաց: Այլ սակայն այն անցած են այն օրեր, յորս այդ կարգի գայթակղական զրոյցք կը քանդէին բարերար շէնքեր և կը վերաւորէին բարեգութ սրտեր, այժմս շիշխան աշխարհիս այսօրիկ ընկեցեալ է արտաքօս: Արհամարհանքն ու պրժգանքն են այսուհետեւ այսպիսեաց բաժինը:

Կարնեցին երախտապարտ ոգւով օրհնեցող է միշտ Սանասարեան մեծանուն բարերարի համար առ Աստուած, առանց ակնկալութեան: Սանասարեան ցարդ ըրաւ ազգին ինչ որ կարելի էր ընել, վրայ է կարնեցին, և իւր սանք բարերարին մնացին հաւատարիմ, ի պայծառութիւն և ի յառաջադիմութիւն այն բարեհամբաւ վարժարանին, որոյ տնօրինութեան և ուսուցչութեան կոչուած էին:

Իսկ աւելորդ է պատասխանի արժան համարիլ յօգուածագրի այն դիտողութեան որ կը վերաբերի Բասենի խնդրոյն, որ յուղուեր է եզեր յատենի Գաւառ. Ընդհատողոյ: Այդ խնդիրն ինչպէս ամէն կարնեցի գիտէ, ծնունդէր լկտիական գործոյ մը, որոյ հեղինակը արժանապէս պատուած են Բասենի պարկեշտ վանահօրէն . . . : Այսչափս բաւ առ այս:

Տէր, կաղաչեմ որ այս համառօտ պատասխանագիրս հաճիք հրատարակել ի սէր ճշմարտութեան,

***

Ք Ն Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ք

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԱՑ

Եթէ ինձ համար քաղցրագոյն բան մը կայ աշխարհի մէջ, զոր գեղուհւոյ մը հետ պարելէ, ու սխալլ քայլառութեամբ մը անոր ոտքին վրայ կոխելէ աւելի կը սիրեմ, այն ալ ազգային վարժարանաց տարեկան քննութեանց ներկայ գտնուիլն է: Ուստի ամեն տարի կրնամ գտնել կամ կը ջանամ զըտնել բաղձազբաղ ժամերէս միջոց մը, երթալու քննութեան մը, ուրկէ թէ իսկ հրաւիրեալ չըլլամ:

Այս տարի ալ քննութիւններն ըսկասն. բայց ես տակաւին չլրցի թքնութեան մը ներկայ գտնուիլ, պատճառն.— որովհետեւ միօրինակութիւնը վերջապէս կը ձանձրացնէ, և մարդուս ամենէն աւելի սիրելի մէկ բանը կը դառնայ կը լինի բան մը անհաճոյ:

Ամեն տարի միշտ մի և նոյն յառաջադիմութիւն, միշտ անսխալ պատասխաններ աշակերտաց կողմանէ. միշտ «յոյժ լաւ, խիստ քաջալաւ» քննչաց կողմանէ: Թէպէտ յառաջադիմութիւնը խրախուսիչ է միշտ, բայց զանազանութիւնն է որ բան մը կրնայ հաճելի ընել: Յառաջադիմութեան զանազանութիւնը երբեմնակի յետադիմութիւնն է:

Աշակերտ մը կը մօտենայ, զոր կը ներկայացնէ վարժարանին տնօրէնէ ֆէնտին, իբր ամենէն յառաջադէմն իւր կարգին մէջ: կը հարցնես այդ աշակերտին, եթէ քննութիւնն հայերէն լեզուի վրայ է. նզնիկ կարդացած ես տղաս:

- Այո՛:
- Աւարտած ես:
- Այո՛:
- Սկսած ես:
- Այո՛:
- Գոնէ մինչեւ կէսը եկած ես:
- Այո՛:

Եւ այսքան յառաջադիմութիւն զգայուն կրկնելու, արդարեւ նշանաւոր է: Եւ այդ աշակերտն կ'սկսի ընթեանու զեզնիկն սոյն տեղէն, որ կը ցուցուի իրեն:

Թէպէտ լաւ ընթերցանութիւն և լաւ աւագարանութիւն չունենայ այդ տղայն, սակայն կը թարգմանէ ջուրի պէս, և եզնիկ կզմայլի իւր անմահ

քունէն թէ տասնեւիններորդ դարու հայ ուսանողք իրմէ աւելի լաւ կը հասկնան իւր հեղինակած գիրքն:

Գիտէ նաեւ այդ տղան որ դպրոցին ամենէն յառաջադէմն է, թէ Մարտիրոս Միացեալ նահանգաց մէջ կ'իյնայ, թէ Նիւ-Եօրքն Ֆրանսայի մայրաքաղաքն է, թէ չորս անգամ չորս երեսուն և ութ կ'ընէ, թէ Ծը 10 ուլ բաժանական է, թէ պօսթուս կը նըշանակէ «բարի իրիկուն» և եթէ պօստուս «բարի լոյս»:

Այո՛, ամեն տարի միշտ այսպէս յառաջադիմութիւն, և այդ տղայն կ'ընդունի արժանաւոր քաջալաւն, զոր կոկոզավիզ կարասասնէ քննիչ ֆէնտին. և յետոյ մասնաւոր տետրակի մը մէջ կը գրուի հապճեպիւ: «Պարոն Կուռնելիոս Կովտասեան իւր ընկերներն գերազանցած է յամենայնի կը շնորհաւորենք զինքն իւր այս յառաջադիմութեանն համար, և ջերմապէս շնորհակալ ենք Պատ. Հողաբարձութեան, ժրջան Տնօրինութեան և մեղուաջան դասատուաց, որ փոյթ և ջանք չեն խնայած յօգուտ սսնուց վարժարանի»:

Ապա օշարակներ և սիկառներ, յորոց առաջիններն փորերն կը լեցնեն, վերջիններն սրահն:

Ազնիւ ընթերցող, խոստովանէ կը խնդրեմ, ձանձրալի չէ՛ այս միօրինակութիւն: Ենթահակալ ենք, կարի յոյժ շնորհակալ յառաջադիմութիւնն ակներեւ է, արեգակէն աւելի փայլուն, բայց ձանձրութիւնը կ'սպաննէ:

Սակայն երբ ազգային վարժարանաց քննութեանց այս անփոփոխելի ընթացքն և աշակերտաց շարունակական յառաջադիմութիւնը կը ձանձրացնեն զմեզ, հարկ է խոստովանիլ թէ մանկապարտէզներու քննութիւններն արդէն սկսած են զուարճացնել զմեզ:

Անդ ո՛չ եւս այն տխուր լուսութիւնն քննչաց, ո՛չ եւս սրտաբախն քննելի աշակերտաց, ո՛չ եւս գլորք. այլ նիւթ, այլ թէստէրէ, այլ քէսէր, այլ պուրջու, և փոքրիկ տղայք կը կտրեն, կը կտրեն, կը սղոցեն և կը ծակեն— պուրջույով:

Եւ վարժուհին անոնց մէջ, անոնցմէ շրջապատեալ կը խնդայ միշտ. կը ժպտի միշտ, մարմնացեալ բերկրու.

Թիւնն է կարծես եւ կը հարցնէ յան- կարծ մէկուն. և այնպէս յանկարծ, որ կ'զմայլեցնէ ունկընդիրն. — ճշմարիտ կ'ըսեմ թէ այս նոր մէթոտն մէթոտ- ներուն թագաւորն է. — Այո՛, կը հար- ցնէ յանկարծ.

— Ըսէ՛ տեսնեմ, պղտիկ աղջիկս, ի՞նչ է աս:

— Խնձոր, տիկին, խնձոր, տիկին:

— Արդ խնձորին երգն, ամէնքս ի միասին:

Աղբորիկ է այս խնձոր,

Որ կը բուսնի լեռ ու ձոր,

Կարմիր, դեղին կըլորիկ,

Կուղեմ մտնայ իմ փորիկ:

Հուրրա՛ւ ա՛ւ ա՛ւ ա՛ւ:

Ուրիշ մը, Եկու նայիմ տղաս:

— Պղտիկ, ըսէ նայիմ, ի՞նչ է աս:

— Թուռփ, տիկին, թուռփ տիկին:

— Կեցցես. Ո՛ւր կը բուսնի այս:

— Հողին վրայ:

— Ի՞նչ կը շինուի ասկէ:

— Թուռփ սայաթասի:

— Ի՞նչ օգուտ ունի:

— Մարսողական է:

— Մարսողութիւնն ո՛ւր կը կա- տարուի:

— Ստամոքսին մէջ:

— Ստամոքսն ի՞նչ ձեւ բան է:

— Ճիշդ քսակի կը նմանի:

— Հօրդ ունեցած քսակին ոչէս:

— Այո՛, երբ պարսպ է:

— Կեցցես Այդ թուռփին երգն ի միասին:

Թուռփն է կարմիր ու ճերմակ

Կլոր, երկայն, ու տափակ,

Մարսողութեան համար դեղ,

Փառք քեզ, ո՛վ թուռփ, հազար

հեղ:

(Բուռն ծափահարութիւն):

Ես կէս ժամ դադարէ յետոյ, յորում ներկայք իրենց զարմանքն յայտ- նելէ ուրիշ բան չեն կրնար ընել ան- շուշտ, կսկսի պարի քննութիւնն:

Այս միջոցին թէպէտ առջի բերան նշանաւոր աղմուկ մ'է որ կը տիրէ, բայց տիկինն այդ աղմուկն կանուա- նէ ւաներդաշնակ երգ մը, և ծա- փահարութիւն ներկայից կը նուիրա- գործէ զայս դիւտ:

Այրկեան մը, և ասա բազմիկ և բազմ զոյգ զոյգ կը շարունակ դէմ առ դէմ եւ քատուին կսկսի մանկական աշխուժիւ: Բնա՛ւ չն՛ քե՛ս քե՛ս, երբէք,

պա՛ռնէ, ամենեւին շո՛ւ. այո՛, բնաւ չեն լսուիր այսպիսի հակահակական բա- ռեր. սակայն պղտիկ պարողներն կը շարունակեն ու կատարեն քատուին ամենայն կանոնաւորութեամբ. և շորս տարեկան բազմիկներն գլխու շնորհա- լից խոնարհմամբ մը կը թողուն իրենց երեք տարեկան քամներն, զորս դեռ չեն սովորած նեղել փոքրիկ սոզմու- ներով:

Անշուշտ ամեն բան վարժարանի մէջ շարվուիր Պարի մէջ սեղմում՝ պարին կատարելագործութիւնն է, որ ժա- մանակաւ և քառասուն կըլլայ:

Յաւարտ պարին տիկին վարժուհին կը կանչէ պարող աշակերտուհիներէն մին, և պարի նկատմամբ հարցումներ կուղղէ անոր:

Այս հարցումներով տիկինն կուղէ ցուցնել հանդիսականաց թէ պարողք և պարուհիք անդիտակ չեն իրենց կա- տարած գործին, և թէ մանկապար- տիղի մէջ միայն խնձորն ու թուռփը չէ իմաստասիրութեան առարկայն:

— Ըսէ տեսնեմ, սիրուն աղջիկս, աղուո՞ր բան է պարելը:

— Այո՛, տիկին, որովհետեւ կը ցատկենք:

— Ցատկելէն ի՞նչ կը հետեւի:

— Մարմնամարդէ, և մեր սրունք:

Ներն կը զօրանան:

— Հիմա, կ'ըզոս՞ այն զօրութիւնը որ պարը քու սրունքներուդ մէջ աղ- դեց:

— Հիմակու հիմա յոգնութիւն կ'ըզ- գամ կոր, տիկին:

— Բայց վերջը պիտի իմանաս, գը- նա՛:

Դուն եկու, Լեւոնիկ:

— Ինչո՛ւ կը պարեն մարդիկ:

— Որպէս զի պարել սորվին:

— Բայց դուն քու պարընկերիդ չափ լաւ չկրցիր պարել:

— Անիկա շատ կը ցատկէ կոր, Տի- կին:

— Դուն պէտք է հետեւիս անոր:

— Տիկին, ես տիկին. շուտ կը յոգ- նիմ, տիկին:

— Այդ տիկինին կրկնութիւնը ի՞նչ է:

Եւ վարժուհին որ միշտ խնդումե- րէս է, քիչ մը կը խոժոռի:

Այս քննութիւնն ասա այսպէս կ'սկսի և այսպէս կը վերջանայ, շա-

րունակութիւնը, կամ լաւ եւս է ըսել միւս դասերու քննութիւններն յաջորդ- օրուան ձգելով:

Արդարեւ ասոր մէջ ձանձրութիւն չկա՛յ, և ամեն անհատ կամ մարդ ա- րարած՝ որ ներկայ կը գտնուի մի այս- պիսի քննութեան հրճուելէ ու զմայ- լելէ ուրիշ բան չկրնար ընել: Բայց հայ- րերուն ուրախութիւնը մեծագոյն է,

տեսնելով որ իրենց մանչերն ու աղ- ջիկներ կը ճանչնան խնձորը, կ'իմաս- տասիրեն թուռփը, կ'երգեն, կը պա- րեն, կը ցատկեն, կ'իխտն, կ'իլլան, և կը մեծանան քառքնութեան եւ արդա- րեւ ո՞ր հայր կամ մայր կրնայ անտար- բեր մնալ ի տես այս պղտիկ գիտուն- ներուն, որ այդչափ կանուխէն սկսած են ըլլալ պարտիղպան, բուսաբան, հան- քաբան, պարաբան, (քստ արդի հայե- րէնի) հիւսն, ատաղձագործ, ձեւող, կարող, ցանող, տնկող, նստող, ելլող, պառկող, քնացող, և ի վեր քան զա- մենայն, աշխոյժ հայ, խելացի մարդ և զուարթ քաղաքացի:

Ո՛հ, մեծ շնորհակալութիւն, խիստ մեծ շնորհակալութիւն այդ սքանչելի հաստատութիւնն մեր մէջ զառաջինն բերող բազմերախտ ուսուցչուհոյն, որ կը թելով հանդերձ մեր մանուկներն ազատեց զմեզ այն հին միօրինակու- թենէն, ուրկէ ծնած է իմ ձանձրու- թիւնն:

Երանի՛ թէ այս մանկապարտեզի գրութիւնն ընդհանրանայ, և տիրէ ա- մեն բանի մէջ, տուներու մէջ ալ, խա- նութներու մէջ ալ, մողովներու մէջ ալ, սրճարաններու մէջ ալ, և ամեն տեղ, ամեն ատեն քիչ մը թուռփ ի- մաստասիրենք, քիչ մը պարենք, և զուարթած պիտ կին մը հարցնէ մեզի. ի՞նչ է թուռփն, և ի՞նչպէս կը շինուի անոր սայաթան, որ ըրախիի հետ ա- ղէկ կ'երթայ:

Անշուշտ պիտի դայ այն օրն մօ- տաւոր ապագայի մը մէջ, յորում հա- ցագործն դրանդ առջև պիտի պարէ, երբ դուն ներսը թուռփ ի ձեռին՝ հացին բացակայութեանը վրայ կը խոր- հիս, կամ կերակուրը վարը պիտի երի, երբ մանկապարտեզի մը նախկին ա- շակերտուհի կինդ վերը սենեակին յա- տակը կը քակէ սովորած հիւսնութիւ- նը շմոռնալու համար:

Ո՛հ, երանաւէտ այն աւուր:

ԽՍԹԹ

ԽՆԴԱԼ ՈՒՋՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պ, Ե. Թ. Վսպասաւորաց զետեղ-
ման գրասենեակը կը ներկայանայ.

- Սպասուհւոյ մը պէտք ունիմ.
- Շատ լաւ. պարոն:
- Կուզեմ որ հեղ բնաւորութեան տէր ըլլայ:

- Դիւրին է.
- Նոյնպէս, կրթեայ:
- Կարելի է:
- Պարկեշտ,
- Կը փնտռենք:

— Վերջապէս՝ կատարեալ, առաքի-
նի անձ մը լինելու է:

— Ներեցէք, պարոն, արդեօք կը-
նութեան համար կուզէք, կը հարցնէ
գրասենեակին տնօրէնը:

* * *

Երկու պարոններ ճաշարան մը մը-
նելով սեղանի մ'առաջ կը նստին:

Ճաշարանին սպասաւորը կը ժօտե-
նայ.

- Կարօն, ինձ կովու գլուխ մը
բեր կըսէ պարոններէն մին:
- Շատ լաւ, ըսելով միւս պարոնին
կը դառնայ,
- Կովու գլուխ մ'ալ ինձ բեր կըսէ
երկրորդը:
- (Ըմբռնելու ձեւով) Կովու գլուխ
մը պարոնը, հաա մ'ալ դուք երկու
կովու գլուխ ըսելով, սպասաւորը կը
հեռանայ

* * *

Վեց տարեկան էմի, երեք տարե-
կան Վրոյրը կը հարցաքննէ.

- Ակաւայները ինչի կը ծառայեն:
- Ուտելու համար:
- Ուտե՞ք ըր:
- Քայլելու համար:
- Քիթը:
- . . . Չեմ գիտեր:
- Է՛ մատնե՞քը, ան ալ չե՞ս գիտեր:
- Վրոյր յարկեական ձեւով:
- Քիթը խօթելու համար:

* * *

Տիկին Ք. գղեակ մը վարձելու կեր-
թայ.

— Այս պատուհանները շատ գէշ
գիրք ունին. դրացիք առանց դժուա-
րութեան կարող են տան մէջ անցած
դարձածը տեսնել:

— Եթէ տունը վարձէք տանուտէրը
պատուհանները գոցել կուտայ, կը
պատասխանէ միջնորդը:

— Ես ինչպէս դրացեաց տանց մէջ
պիտի կրնամ նայիլ ուրեմն կը հարցնէ
Տիկին Ք.:

* * *

Դրասենեակի մը մէջ պղծի հանքի
շահագործման վրայ կը խօսուէր.

Գրագիրը իւր էֆէնտին:
— Աղա. հանքը ո՞ր կողմը կը գը-
նուի:

— Աղահանք չէ, պղծի հանք է, կը
պատասխանէ էֆէնտին.

* * *

Գարեջրատան մը մէջ:

— Կարօն այս ինչխայտառակու-
թիւն է, աղցանին մէջ մուկ մը կայ:
Կարօնը ամենայն պաշարիւնու-
թեամբ.

— Կարելի է, պարոն վասն զի ե-
ղանակն է:

* * *

Երկու քահանայից միջեւ.

- Աս ամառը շատ գէշ եղանակ է.
- Ընդհակառակն:
- Ըսե՛լ է ձմեռը աւելի կը սիրես:
- Հարկաւ:
- Շատ տխմար ես բարեկամս, ձը-
մեռը ամեն ոք ձեռները գրպանը կը
խօթէ, դուն ո՞ւր պիտի խօթես:

* * *

Տիկին Ն. ի սպասաւորն Սահակ շատ
դժբաղդ է, վասնզի տան մէջ եղած
ամեն գէշ դործէ միշտ իրեն կը վե-
րագրեն:

Վերջերս Տիկինը արու զաւակ մը
կը ծնի.

- Ահաւասիկ առօրգ և լաւ կազ-
մով տղայ մը, կըսէ բժիշկը:
- Բարեբաղդաբար, կը մըմայ Սա-
հակ որ հոն կեցած էր, եթէ վատա-
ւորը ըլլար, դարձեալ իմ ըրածս է
պիտի լսէին:

ԱՍԿԵ ԱՆԿԵ

Կոմսի մը պարահանդէսին մէջ.
Կը հաճի՞ք արդեօք, աիկին ցկոմ
սուհի, ինձ հետ պարելու պատիւն
ընել:

— Կը ցաւիմ, պարոն, որ չպիտի
կրնամ ընդունիլ ձեր առաջարկը, վա-
սնզի կոչներս այնքան նեղ պատրաս-

տեր էք, որ չեմ կրնար օտքերուս վը-
րայ դառնալ:

* * *

Անգղիոյ մէջ:

Պարոն, ձեր վարձքը կը վճարեմ,
եթէ յանձն առնէք գալ մեր տունը և
լալ կնոջս վրայ, որ մեռաւ,

— Ա՛հ, պարոն՝ այսօր չեմ կրնար
լալ. վասն զի իմ կինս ալ նոյնպէս մե-
ռաւ:

* * *

Պառաւ մուրացկան մը պատուտած
լաթերով. կարմուկ երեսով և խղզուկ
ձայնով, փողոցին վրայ պարոնէ մը ու-
ղորմութիւն կը խնդրէ:

— Եթէ կը բարեհաճիք, պարոն,
կըսէ, ի սէր Աստուծոյ. հացի մը փա-
րայ շնորհ ընէիք, ինձի պէս խեղճ
թողուած կնկան մը, որ երկու երկ-
ուորեակ ունիմ սնուցանելու:

— Երկու երկուորեակ ունենալու
համար պառաւ կ'երեւիք, խաթուն:

— Իմա չեն, պարոն, ես միայն վրաս
առած եմ բարի սրտով զանոնք մեծ-
ցնելու հոգը:

— Է՛հ. քանի տարու են երկուոր-
եակներդ:

— Աղին պարոն, մէկը վեց շաբ-
թուան է, իսկ միւսն ութն ամսու:

Կնկանը այս պարզմտութիւնը տես-
նելով պարոնը իր ճամբան շարունա-
կեց:

* * *

Անկիրթ անձինք կնիկին ծեծելու
ամենավատ սովորութիւնը ունին: Օր
մը մարդուն մէկը իր կնիկը ծեծելը կը
խօստովանէր. — քանի անգամ գաւակն,
ըսաւ խոստովանահայրք. ամեն առ-
տու, — ինչպէս, ամեն առտու վատ
ղքեղ. գործած մեղքիդ հետեւութիւ-
նը գիտես, որ կայծակէ կը դարնուիս.
Իւր կնիկը ծեծել, ս'հ Աստուած, ինչ
մեղք — հայր, զրուցածներուդ կը հա-
ւատամ, և երդում կընեմ, որ եթէ ար-
ձակում ատա, աս իրիկուն մէյ մըն ալ
կը ծեծեմ՝ վերջինը ըլլալու պայմա-
նաւ:

* * *

— Տղայ մը իր հօրեղբորը հետեւ-
եալը կը գրէ նամակի մը յետ գրու-
թեանը մէջ լմուցայ վերը գրելու որ
շատ աղէկ վիճակի մէջ եմ և իմ մը-
սավաճառ վարպետս, որուն քոջն եմ,

շատ գոհ է ինձմէ, արդէն չորս անգամ է որ ինձմէ արիւն կառնէ, թէ որ գործս ասանկ աղէկ շարունակեմ, մայիսի մէջ իս մորթելու գիտաւորութիւն ունի»:

ՀԱՐԻԻՐ ՀՈԳԻ ՄԷՅ ԾԱՂԻԿ

Սիրելի եղբայր

Մտեալ կը գրէք թէ «Եր որ գացիք մէկ Ծաղիկ մը տեսաք. ուստի քանի՞ հարգար բաժանորդ ունենալս կը հարցնէք. Ասոր բացատրութիւնը կեցիր որ ասով»:

Անցածներս բարեկամիս մէկը մէկ գեղի մը ամալի փողոցէն (Թէնհաս խաղէն) անցած ատենը կը լսէ որ պատուհանէ պատուհան Ծաղիկ կը ծաղիկ կը ծախեն կոր. գիմացի տունէն մէկն ալ ասոնց առուտուրին մէջ կը մտնայ, «ինձի նայեցէ՛ք. Ծաղիկը չէք ուզեր նէ վար նետեցէք ես կառնեմ» կըսէր. Այս խօսքին վրայ բարկանալով Ծաղիկը գետինը նետեցին, Հոնկէ աղքատ մը կանցնէր կոր. «Ծաղիկը չէք ուզեր նէ ես կառնեմ» ըսաւ ու ծոցը դրաւ. «Տղաս կաղանդին իր վարժապետին կաղանդէք չտարաւ տէյի, վարժապետը պատկեր չէր տուեր տըղիս. անոր ալ սիրտը կոտորէր էր հիմայ սա կը տանիմ կուտամ. մէջը պատկեր կայ ես՝ բայց պատկերին մէջի մարդերէն պիտի վախնայ եղեր. հոգ չէ գժոխքին սատանաներն են կըսեմ, որ խելօք կենայ. Պղտիկներուն ալ ալապիւճիւկ են կըսեմ»:

«Ոխ ըլլայ ըսի, կըսէ բարեկամս ան ատենը, հապա՛ Ծաղիկը շիտակ կը զրուցէ, անիկայ գետնէ գետին դարնել է, գլխիս պիտէ ծախելու է: Երտակ գուրցողին թէփէն ծակ կըլլայ»:

Հիմայ աս աղքատին ձեռքը Ծաղիկը տեսնես նէ, ան ալ Ծաղիկին բաժանորդն է տէյի պիտի կարծես»:

Անցած կիրակի ծովեղբերայ գեղ մը տան մէջ քանի մը հոգի նստած էին. ցորեկ ատեն թավուրին տակ ծունկերնին կոտորելէն ետեւ, մեծկակ կըռիւ մը ընելով, սէտիրին վրայ ելան նստան. սիրտերնին նեղացաւ նէ՛ մէջերնուն մէկը ելաւ թէ ճանըմ. Ծաղիկ կըսեն կոր. մէկ խաղէթամ մը կայ

լաքին շատ էյլէնճէլի բան է: Անցած որ ակագորս տունն է. անկէ ելանք, կողմօզ աղային տունը գացինք, հոն մէկը եկաւ, անիկայ կարդացեր է եղեր. իր բարեկամին տունէն բերել տալու համար մարդ խրկեցինք նէ, Ա. թանաս աղային տունէն ուզեր են եղեր հոն խրկեցինք ըսեր էին. Ա. թանաս աղային տունը մարդ խրկեցինք նէ, անկէ ալ իր ակագարը եկեր առեր տարեր է իրենց տունը կարդալու համար ըսին. Քոան տուն մարդ խրկելէն ետեւ, հէլէ մէկուն տունէն գտանք. ձեռքս առի. հէմ կարդացի, հէմ խնդացի, հէմէն ըռահաթ չորս սահաթ քչեց կարդալս. առի ծոցս — աման ըսի. սըվիկայ ինձի տուէք, տանիմ տունս ալ կարդամ խրկեմ—: Առի տուն տարի, տահա կէս չըրած՝ ետեւէն մէկը եկաւ ուզեց, առաւ տեղ մը տարաւ:

— Աման, ըսաւ հոն նստողներէն մէկը, շատ գովեցիր տվիկայ, մենք ալ տեղէ մը գտնայինք տէ, մենք ալ կարդայինք. հոս տեղուանքը աճապատ Ծաղիկը առնող մը կա՛յ մի. անոր տունը մարդ խրկելինք տէ ուզէինք»:

— Սա ծարի տունը նստողները ամեն խաղէթա կառնեն կոր. հէլպէթաս ալ կառնեն կոր, հոն մարդ խրկենք տէ ուզենք»:

— Ինչ կըլլայ եղեր դուն ալ, մանչը կը խրկենք թող երթայ բերէ կըտորը բրցունելու չենք ա՛:

— Է՛ դուք գիտէք:

— Ծօ՛ մուտօ (Մարտիրոս) իս նայէ:

— Խրա՛մի աղա,

— Սա ծարի տունը կնա տէ՛ աղան բարեւ ըրաւ. քիչ մը Ծաղիկը տայիք:

Այս սպասաւորն ալ, ակամջը խօսի. աղէկ խօսք հասկցող մէկն էր. ան տունը գնաց ու «աղան ասեց որ չի չէքը տըվէք» ըսաւ:

— Ծօ՛, չիչէքը իլա՞ճ պիտի ընէք, ինչ պիտի ընէք:

— Ծօ՞ճ աղէն ասէց, չեմ գիտի ինչ:

— Ունէինք, հատցուցինք:

Սպասաւորը եկաւ ու իր տէրը պզտիկ չը ձգելու համար, սանկ ըսաւ. աղա՛, էնոց մօտ չիկեայ. ուրիշ տեղաց ես կը բիրեմ.

— Ո՛ւր տեղէն կընաս գտնալ.— Ինչ չիդ խամար:

— Է կընա պեր նայինք:

— Ինձի կուգայ որ, ըսաւ մէկը, ուրիշ բան հասկցած պիտի ըլլայ:

— Ինչէն հասկըցար:

— Աս մարդը կարդալ դիտէ՛ մի:

— Ի՞նչ ըսել է, մաղտանող առնէ նէ ետեւիսը պիտէ մէկ տեղ կը գրէ:

— Աղէկ ա, ո՛ւր տեղէն պիտի գըտնայ:

— Պէլքի իր բարեկամներէն մէկուն ձեռքը տեսած է, ինք ալ հետաքրքրի է, վերջապէս կը գտնայ. չէ անանկ տղայ չէ. շատ իշկիւզար է. ուր խրկեմ նէ՛ պօջ դարձած չէ: Ինչ գըթուար բան ըլլայ նէ՛ կը գտնայ կը բերէ:

Սպասաւորը քիչ մը ետքը ձեռքը ծաղիկներ բռնած, եկաւ ներս մտաւ:

— Ծօ ատ ի՞նչ է:

— Զէ՞ տիւք ասիք չիչէք պեէր:

— Զըսի՛ որ ասիկայ չը հասկցաւ:

— Ծօ մենք քեզի Ծաղիկ լրագիր ըսինք, ատ չիչէ՛ կը ուրկէց առիր:

— Մեր պաղչայի մօտէն.

— Հրամանքը կըսես քի մաղտանոսին ետեւիսը պիտէ կը գրէ. ան իսէ խօսք չը հասկնար կոր:

— Հա ճանըմ, ըսաւ տիկին մ՛ալ. անցած որ ալ խորէն աղային տունը խրկեցինք որ օղուլուխը հոն է մի տէյի նայի նէ գացեր հա օլուխ կա՛յ մի ըսեր է. Անոնք ալ բան մը չեն հասկցեր, քէօչէն թէնէքէճի կայ, անոր հարցուր ըսեր են:

Ասոնք հասկցան որ սպասաւորին գտնալու բանը չէ Ծաղիկը, զանի գուրս խրկեցին. ու մէջերնուն մէկը ելաւ «ես կերթամ կը գտնամ, ըսաւ, ու ֆէսը գլուխը դրած, սէթթիին մէկ թեւը հագած մէկը չը հագած, իսքէլէն հասաւ. հոնկէ նաւ մը նստաւ. շիտակ գիմացի գեղը, իր թէյլէին տունը գնաց. «գուք Ծաղիկ կառնէք» — հա ամահալայիս տունը խրկեցինք, ու անկէ ելաւ հոն գնաց Ծաղիկ ուզեց. «ամուճայիս տունէն մարդ եկաւ առաւ տարաւ, ըսին. ելաւ հոն գնաց. և վերջապէս իր ամեն ազգականներուն տունը պըտըտելէն ետեւ, հալային թոռանը հարսին եղբորը զոքանջին տունէն գըտաւ, առաւ վաղելով իսկէլէն հասաւ, նաւ նստաւ, շիտակ տուն գնաց ու հոն սկսան կարդալ»:

Հիմայ այսչափ մարդիկ որ Ծաղիկ

կարգացին նէ, ամենքն ալ Մաղիկին բաժանորդ են մի:

Անցածներս Պէօլիւք-տէրէ բանօղ շօգենաւերէն մէկուն մէջ, գլխուն կողմը երիտասարդ մը նստիւր էր. սիրտը նեղացաւ ծոցէն Մաղիկ մը հանեց, ու ծալքը բանալուն չմնաց, ետեւէն մէկը ասոր ուսին (օմուղին) վրայէն թեւն երկնցուց ու ասոր ձեռքէն Մաղիկը յափշտակեց. «անամօթ գարշելի, դուն Մաղիկս աչքովիչ կընես հէ՛» պօռալով երիտասարդը լեղապատառ եղած սկսաւ պօռալ, ու ըսել էտուր Մաղիկս, չես ամչնար, ինծի գող բռնելով իմ մալս ձեռքէս տանելը ուրկէ՛ սորվեցար:

—Ես շալսա ըսի ալ օգուլ. թող տուր ես ալ կարգամ. ես ատիկայ շատ կը սիրեմ:

—Շատ կը սիրես նէ, մէկ օրինակ մ'ալ դուն գրվէ. տարին 100 շրուշ է, անցած տարի Պէօլիւքտէրէի մէջ ութ հազար շրուշ հափայի փարայ խարճելուդ, անոր հարիւր մասէն մէկը թող պահէիր տէ աս տարի Մաղիկին տայիր, չէ թէ որ Մաղիկին ստակ տալ չես ուղեր նէ, հի՛չ մի կարգար:

—Ձէ օղլում ես ալ պիտի գրվիմ ամա, իշտէ:

- Էյ իշտէն ինչ է:
- Իշտէ կը մամտամ կոր քի, ինք ըլլայ նէ, իշտէ ետքը ինք կըլլայ. իշտէ ինք:
- Նէ ինք, նէ պան. ինք մինք չի:

կայ. գուք կօղէք որ մէկը առնէ տէ, գուք ալ կարգար:

—Էյ ատամ, աս խօսքերը ձգէ. նա առ չէ նէ ամուր կարգայ տէ. ես ալ մտիկ ընեմ ըսաւ ու քովը մօտեցաւ. երիտասարդն ալ քաղաքավան բուլթեան համար, ալ չէ չըսաւ ամուր կարգաց:

—Հիմա, աս մտիկ ընողը անդին սագին երթայ տէ, աս հեղու Մաղիկին մէջ Գննութիւնք Ազգային վարժարանաց կայ, ամա տաճա լմնցած չէ:

(Գալ անգամ)

ՄՅՆՐ ԼՈՒՐ

Մարդ մը բաղնիք պիտի երթայ, կը մտածայ որ այնչափ մօրէ մերկ մարդոց մէջ կը կորսուի թերեւս Անոր համար մէկ քանի ամիս մտածելէն ետեւ, վերջապէս ճար մը կը գտնէ թխում (գապագ) մը կառնէ, բաղնիք կերթայ. կը հանվի՝ ու ան թխումը թեւք կը կապէ ներս կը մտնէ ու միտքը կը պահէ որ թեւք թխում կապող մարդը ինն է. Այս խորհրդով ներսը քարին վրայ կը պառկի կը քը նանայ. ուրիշ սատանայ մարդ մը ասոր կը մօտենայ թխումը թեւէն կը քահէ իր թեւք կը կապէ ու անոր քով կը պառկի Առջի մարդը կարծնայ իր թեւին վրայ կը նայի որ թխում չկայ «հա կորսվեր եմ կըսէ. քովը պառկողին թեւք թխումը տեսելով կսկսի մտածել ու ինքնիրեն ըսել. «պէ ճանքմ աս թեւք թխում կապած պառկող մարդը ես եմ. աղէկ: բայց ես ո՛վ եմ»

Օրոտան կեանք
ՍԻՐԱՅԻՆ ԶԲՍԱՆԲ
«Կատերախաղ 4 արտորում
Փափուպեան Տիրան էֆ. Նուրի յօրինած տեղակ ն կիանքի պատկերն եկող սոյն գուսրճալի և բարոյայից թատերախաղը որ մի:ին դասու ընտանեկան աս. արէներու» տխուր արգիւնքը կ' ներկայացնէ, ամեն կարգի անձանց ընթերցանութեանն արժանի է:
Գին՝ է 3 դահեկան:

Մէծ լաճաւարան և հարձարան լաճայի և այլ նիւթոց: Ալաճա համա՛ Բէ-16 Բէշ է ԳէԲէճէճէ:

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ Յ՝ ԶԱԽՄՁԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր վաճառատան մէջ կը շինուին և կը նորոգուին, կոտրած, վնասուած, աւրուած եւրօպական ամէն տեսակ գործիք. ինչպէս կաղի կամ իւղի լամպաներ, աշատանակներ, անկողնարանք, շիրինկաներ, տուշեր սամալարներ և յախճապակեայ կոտրած որ և է նիւթեր, ըստ ամենայնի, մաքուր վայելուչ և նորէն աւելի հաստատուն:

Նաեւ, սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին, եւրօպական ընտիր լամպաներ, աշատանակներ ընտիր տպակի խոզովակներ որոց համար հասարակութիւնը միշտ կը գանդատի թէ չկան ասոս կիօպներ. և ամէն տեսակ պարօրկներ, մէկ խօսքով, լանպայի վերաբերեալ ամեն բան ինչպէս նաեւ պանեօ և չինկոյէ լուսադարաններ և տուշ ընելու համար պէտք եղած ամէն կերպ գործիք:

Գիները յոյժ չափաւոր են. զի մեր գործարանի սկզբունքն է ճՇԴՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱԻԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ:

***—Փորձով գիտեմք և բնաւ տարակոյս չունիմք թէ յիշեալ ճարտարարուեստ ազգայնայն գործերէն մեծագէս դո՛հ պիտի ըլլան մեր ազգայինք և այլ եւս իւրեանց, այս կարգի պէտքերն հոգալու համար սիրայօժար պիտի գիմեն նոյն վաճառատուն և գործարանը, փոխանակ այլ տեղեր յաճախելու, մինչ սա վստահութեան ամէն պայման կ'ընծայէ իւր յաճախորդաց:

Օ՛ն ուրեմն, դիմեցէք անդ և փորձեցէք:

ԼԷՍԲԷՐԱՆՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ	
Արտօնեալ Դրամագլուխ ֆր.	10,000,000
Ստորագրեալ	1,000,000
Վճարեալ	864,000

Ընկերութիւնս կապաւորագրէ ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներ, կարա իք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ գտնուած ապրանքներ՝ խիստ զիւրամատչելի գներով և ամենաշահաւոր պայմաններով:

Ընկերութիւնս մեծագումար գործեր կաւմնալ ապրանքագրելու համար միացած է եւրօպեան չորս կարիւր ընկերութեանց հետ՝ որոց Դրամագլուխը 'ը հասնի առաւելքան 16,000,000 Փրանքի:

Աւելի բնորոշ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենկս Ընդհանուր Գործակալութեան, ի Պօլիս, Պահճէ Գարու, ձէլալ պէյ լասնի ճիշտ գէմ թիւ 21-22:
Ընդհանուր Գործարար քաղաքի պալատի Թուրքիոյ ՍՍ.ՀԱԿ ԳՈՏԻՑ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅ ԹԵԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՀՃԷ ԳԱՓՈՒ

ՃԵԼԱԼ ՊԵՑ ԻԱՆԻՆ ՏԱԿԸ

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին տանն տեղաւոր խիստ ընտիր և թարմ թէյեր որ յատկապէս բերել տրուած են Չինաստանէ, ճապոնէ, և Հնդկաստանէ :

Այս վաճառատան որ հաստատուել է մի քանի տարիէ հետէ, իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխաբար գործառնութեամբ մեծ անուն և համբաւ կը վայելէ աստ և թէ ի գաւառս և ուր խիստ բազում յաճախորդներ :

Վաճառուները կը լինին մեծաքանակ և թէ փոքրաքանակի գիները չափաւոր են :

ՅՈՎԷԼ Կ. ԿԱՐԻՆՅԱՆ

Քեօֆար վէ հախապ պէֆօպէնտա

Մէղքեր տէրօ Յընտրողըտա Քերէս-թէճի սօգաղըտա տէրիզ սահ լինտէ 18 նիւմէրօ իլէ միւրագրամ օլուպու պու տէֆա մատէն սօպալար իլէ գուզինօլար իշիւն տիկէր քէմիւրէրտ ն տահա էնվէն վէ դաեէն տաե նազլու գօգ քէմիւրիւ կէթիւրիմիշ տիւր վէ տլա ճիւստէն մանկալ քէմիւրիւ վէ սօպա վէ չամաշըր իշիւն տալի միւս սուս քէսիւմիշ տլէա օտուէն ֆիլրուլթ իտիլմէքտէ տիւր: Վէ քէպալիք Նիլի վէ Նիւանթաշը վէ Յէրիքէօիւ էնալի սինէ պիւր սուսուլթ օլմադ ի ին: Բանկալթիտէ Պիւեիքաէրէ ճատտէսյն տէ համմամ գարշըրտա 48 նիւմէրօ իլէ միւրագրամ պիւր շիւպիէ քիւշատ իտիլմիշ օլտուղու բաղպէթլու էնալիեէ իլան օլունուր:

ՖՕՐԹՈՒՆԱ

ԱՆՕՆԻՄ ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1868 րէ Պերլիմիթ Բեէնի օլունմաշ րար

ՍԷՐՄԱԵԷ 1,875,000 ՅԻՐԱՆԳ

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 1,337,500

ՏԻՒՍԷԼՏՈՐՓԵՐ

ՏԷՆԵՁ, ՆԵՂՐ ՎԷ ԳՍՐԱ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1745 րէ Տէսէլտորֆա Բեէնի օլունմաշ րար

ՍԷՐՄԱԵԷ 3,750,000 ՅԻՐԱՆԳ

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 3,099,367. 15 ՅԻՐ.

Տէրատտէթ բիւշապընտա պիւրլէշմիշ օ ան իշպու սիկուրթա գուժքանեալարը, քէֆալթի միւրլէգապիլէ իլէ հէր նէվի էմթատ վէ ազէ կրուբօլարընը, տէնիզ, նէնր վէ դա տ նագլիեաթը թէնլիքլէրիւնէ գարշը պայէթլէ ֆաեիտէպալա շէրաիթ իլէ սիկուրթա լտէրլէր:

ՀԱՆՁԷԱԹԻՇԷ

ԵՈՆՂԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1874 րէ Համպորիքա Բեէնի օլունմաշ րար

ՍԷՐՄԱԵԷ 3,750,000 ՅԻՐԱՆԳ

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 600,000

Իշպու սիկուրթա գուժքանեալար, հէր նէվի էմաք վէ էշեաե, անպար վէ մաղազա տէրուէնլէրիւնէքի էմթատեը, էն զիեատէ ֆաեիտէպալա շարթլար իլէ սիկուրթա իտէր: Թալիլի մալիւմաթ տլմագ իտէէնէնլէր, պալէատէ զիքր օլունան իւշ գուժքաեալարըն ումուժի մաղանաթկիւզարը պուլունան իտթանպօլտա Պահէլ-Գարուսունտա Բասիմ բաշա խ սնրնտա նիւմէրօ 13 վէ 14 տէ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԷՓԷՆ-տիկէ միւրաճաաթ իթմէկէ տազէթ օլունուր:

ՄԱՅԷՐ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ

ՐՈՒՊԱ ՄԱՂԱՋԱԼԱԸԸ

ՊԵՑՈՂՆՈՒ ԹՈՒՆԷԼ ԳԱՐՇԸՍԸ ՍՏԱՄՊՈԼ ՔԷՑՓՐԻԻ ՊԱՇԸ

Պէօյիւք ատամլար, գարըլար, տէլիգանլըլար, գըզլար վէ չօճուգլար իշիւն հազըր վէ ըսմարլամա էնվայի բուպալար, ֆանէլալար, չէմիյէլէր, էլտիվէնլէր վէղայրիհիւմ վէ ղայրիհիւմ:

Հէր օն պէշ կիւնտէ մէվիմէ մախսուս մօտա մալլար վիւրուա իտէճէք տիւր:

Սաթըլան մալլէրին քէաֆֆէսի պիւրինճի վէ տայանագլը վէ տիւզկիւն մալլար տըր:

Մայէր գուժքանեալարըն գաիտէսի տայմա էէթի վէ էշվէն ՄԱԼ ԱՍԹՄԱԳ տան իպարէթ պուլունմաշ օլտուղըն պիւր զիարէթլէ մաղապամըզը թէշիֆ իտէն բաղպէթլու միւշտէրիլէր կէօրէճէքլէր տիւր:

Շիւպէ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՑԷ վէ ԳԱՀԻՐԷ Երպէ ԻՉՄԻՐ վէ ՍԷԼԱՆԻԿ

Հայտէյին պագալըմ ՄԱՅԷՐԷ՛

ԱՌԱՅՆՈՐՁ ՀԱՅ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ

Բարեյիշատակ բանաստեղծ Տօքթէոր Ներսէս Մեղպուրեանի հեղինակած պատկերազարդ սոյն ընտիր քերական-Հեգարան-Ընթերցարանն, որ իւր պարունակած բարոյական գեղեցիկ խրատներով յոյժ օգտակար հանդիսացած է մանկանց, 14 անգամ ի լոյս ընծայեալ է բիւրաւոր օրինակներով: Սակայն այժմ սպտոած լինելով, ի խնդրոյ տեղացի եւ դաւառացի բազմաթիւ ազգայնաց՝ վերատպուած է սովորութիւնով եւ հաստատ կազմով, յատկանան լով 100 ին 10 խասգլուղի Գայֆաեան Որբանոցին:

Կը ծախուի բոլոր Հայ գրաւաճառաց եւ ջրալաճառ Պօղոս եւ Յակոբ ազաներու խանութները:

Գին 1 զրուշ